

Vapaaehtoiset lahjoittavat lukutuokioita ikäihmisille

UUTISIA JÄRJESTÖJEN KEHITTÄMISTYÖSTÄ INNOKYLÄSSÄ

Etelä-Pohjanmaalla monien hoivakotien asukkaat saavat nauttia ääneen luetuista novelleista ja runoista, murre- ja lehtijutuista vapaaehtoisten ansiosta. Vapaaehtoiset lukijat ovat kirjaston käyttäjiä, joita kirjastot välittävät hoivakodeille.

Kyse on [Lahjoita lukuhetki -toimintamallista](#), joka tarjoaa kirjastoille mahdollisuuden laajentaa toimintaansa ja kirjastojen asiakkaille tilaisuuden viedä kirjallisuutta sinne, missä kaikki eivät enää itse jaksaisi tai kykene lukemaan. Malli toimii siten, että kirjasto ottaa yhteyttä oman alueen hoivakoteihin ja sairaaloiden geriatriin osastoihin ja kysyy niiden kiinnostusta lukutuokioihin. Samalla kirjasto voi tiedustella, mitä hoivakodin asukkaat toivovat luettavan. Kirjaston henkilökunta opastaa kirjallisuuden valinnassa. Vapaaehtoisten rekrytoimiseksi kirjasto voi tehdä esimerkiksi tiskeilleen esitteitä, seinilleen julisteita sekä omille, kunnan ja hoivakotien verkkosivuille pieniä mainoksia, joissa kysytään, haluaisitko lahjoittaa lukutuokion. Jotkut kirjastot ovat hankkineet lukutuokioille näkyvyyttä ja vapaaehtoisia ehdottamalla juttua paikallislehteen.

Lukuhetki-mallia kehitti ja pilotoi *Etelä-Pohjanmaan Muistiyhdistys* alkuvuonna laajasti Etelä-Pohjanmaalla, muun muassa Seinäjoella, Karijoella ja Kauhavalla. Pilottiin osallistui alueen 27:stä kirjastosta 18 ja hoivakoteja 24. Lukijoiksi pilottiin esimerkiksi Seinäjoen pääkirjasto sai 40 vapaaehtoista.

– Vastaavaa toimintaa on muillakin tahoilla, mutta muilla toiminta ei ole ollut tämän pilotin kaltaista systemaattista isolla joukolla toteutettua kirjastojen, vapaaehtoisten ja hoivakotien yhteistyötä, kertoo pilotin projektikoordinaattori **Katja Kujala**.

Virkistystä sekä vanhuksille että vapaaehtoisille

Malli on levinnyt muun muassa Kokkolan pääkirjastoon ja tänä syksynä sen ottaa käyttöön Helsingin kaupunginkirjastossa vähintään seitsemän paikalliskirjastoa.

– Lukutuokio tuo hoivakodeille tuulahduksen ulkopuolelta ja tarjoaa kiireettömän kohtaamishetken, ei vain lukijan kanssa vaan koko hoivakodin väen kesken asukkaineen ja hoitajineen. Tärkeänä pidetään, että lukemisen lisäksi keskustellaan, Kujala toteaa.

Palautekyselyn perusteella hoivakotien asukkaita ilahduttaa myös, että lukijoina on eri-ikäisiä ihmisiä ja joskus myös miehiä. Vapaaehtoiset ovat puolestaan yllättyneet siitä, miten hyvä ja virkistynyt mieli lukemisesta on tullut heille itselleenkin, vaikka alussa olisi vähän jännittänyt. Hoivakotien työntekijät taas ovat Kujalan mukaan iloinneet, että on ihanaa, kun joku tulee ja rikkoo arkea hyvällä tavalla

– Lukutuokio on aina kiva hetki, ja siitä on meille hyötyä, vahvistaa palveluvastaava **Ritva Syväoja** Saliininkodista Karijoelta.

– Lukutuokio toimii meillä vanhusten virkistyshetkenä. Vaikka vanhus ei muuta jaksaisi, hän yleensä jaksaa ja osaa kuunnella hyvin. Ne, jotka kuulevat, tykkäävät ja ovat innokkaita, ja kuuluvuutta lisätään lukemalla mikrofoniin. Innostus näkyy siten, että ollaan hereillä ja välillä kyselläänkin.

Kirjastot lukutuokioita välittämään

Lukutuokioiden synnyssä pallo on kirjastoilla. Kirjastonjohtaja **Antero Honkasalo** Karijoen kunnankirjastosta ehdottaa, että mallia levitetään kirjaston verkostojen kautta.

– Voisi esimerkiksi lähettää maakuntakirjastoon sähköpostin, jonka pyytää lähettämään alaspäin. Toiminta on helppoa, siitä ei koidu juurikaan kustannuksia, vain pientä järjestelyvaivaa.

Teksti: Tuula Kolari, SOSTE

Kuva on Saliininkodista, jossa asukkaat osallistuvat lukuhetkeen.

Lahjoita lukuhetki -toimintamalli on kehitetty **Raha-automaattiyhdistyksen** (RAY) rahoittamassa **Kulttuurista muistoja -hankkeessa**. Hanke on osa **Eloisa ikä -ohjelmaa**. Eloisa ikä — vuosista viisi! on Raha-automaattiyhdistyksen avustusohjelma vuosille 2012–2017. Sen kautta luodaan edellytyksiä ikäihmisten hyvälle arjelle. Ohjelma toteutetaan yhteistyössä **Vanhustyön keskusliiton** kanssa.

**Älä anna kehittämistyösi hedelmien jäädä piiloon!
Laita toimintamallisi jakoon ja tuo se Innokylään.**

